

DG

Viure diumenge

VIURE AMB ESTIL

Un càlid estil hivernal

La decoració a les cases incorpora fruites i elements vegetals com a protagonistes. Els complements s'integren sense distorsionar l'ambient ▶20

GASTRONOMIA

Sobrassada, delícia de les Balears

Les condicions climàtiques de les Illes donen a aquest embotit el seu buquet característic ▶21

LA CONVERSA

Maria Àngels Terrones i Plaza

Suriencia, bibliotecària de Puigcerdà des de fa vint-i-sis anys. Va arribar a la Cerdanya un dilluns de mitjan novembre, fred i solitari com s'escau en aquest període i dia de la setmana a la comarca; va sorprendre la seva joventut de vint-i-dos anys disposada a estrenar i a liderar un equipament de nova fàbrica que volia i vol que sigui referència cultural. Suriencia que viu i treballa a Cerdanya, o ceretana que baixa a Súria?

«Treballem perquè el ciutadà, a través de la cultura, sigui més feliç, més lliure»

SALVADOR REDÓ/PUIGCERDÀ

📍 **Vostè arriba a Puigcerdà el mes en què feia vint-i-dos anys.**

📅 Era el dilluns 5 de novembre del 1990, després de la fira dels cavalls, que és la més important que es fa al llarg de l'any a la vila. Doncs arribo i m'hi poso, però, és clar, els dilluns d'hivern a Puigcerdà és com si hi haguessin tirat una bomba, no hi ha ningú, cap botiga oberta, els restaurants tancats; ara la cosa ha canviat una mica però en aquell moment era un desert total.

🗨️ **I com comença? Toc, toc, hola ja sóc aquí.**

👤 Jo aleshores era molt jove i a la carrera ningú m'havia explicat què havia de fer quan arribava a un poble que no coneixia de res per començar a treballar; i vaig pensar: véus a veure a l'alcalde, que en aquell moment era el Joan Llombart; arribo a l'ajuntament i em vaig presentar a la seva secretaria, aleshores la Carme Viladesau, que em va acollir molt bé; em va passejar per les oficines i vaig entrar al despatx de l'alcalde, que estava assegut darrere la taula, me'n recordo perquè és una d'aquelles imatges que et queden, i la Carme em presenta i l'alcalde deixa anar: tan jove? Entenc que se sorprengué, però jo li vaig dir: d'aquí a uns anys ja no ho seré tant; vaig quedar tan frenada, però vaja, bé molt bé. Va ser un moment molt especial. La segona cosa que vaig fer va ser posar-me en contacte amb l'electricista que havia fet l'obra, per poder tenir llum. I a partir d'aquí, doncs endavant, tot i que jo els primers temps treballava al pis de sobre, a l'arxiu comarcal. Hi havia lloc disponible i l'arxiver, el Sebastià Bosom, em va acollir. Va ser el meu refugi d'hivern, refugi físic i psicològic també.

🗨️ **I a l'arxiu devia conèixer la gent de la cultura local, els estudiósos que se'n diu.**

👤 Sí, l'arxiu era el lloc que et permetia conèixer aquesta gent que hi ha a tots els pobles i que dina-

▶ **OBJECTE.** Sempre porta a les entranyes de la bossa de mà un bolígraf Montblanc que li van regalar ja fa anys. Confessa que l'usa poc, que l'ha desbancat el mòbil, però li agrada saber que hi és.

mitzen la societat, que estan a totes les salses. Van ser les meves primeres coneixences, els primers amics, les primeres cerveses i els primers sopars. Aquesta gent em va acceptar a la primera.

🗨️ **I què hi feia una noia de vint-i-dos anys en una població com Puigcerdà a la qual no havia estat mai.**

👤 Va ser per aquells atzars de la vida que fan que les coses marxin. Jo treballava al departament de Presidència de la Generalitat, a Palau com es diu, al Centre d'Investigació de la Comunicació, que era un servei que dirigia el periodista Wifredo Espina i que penjava de Presidència en l'època de Prenafeta, i estava col·legiada i hi havia una borsa de treball i va sortir aquesta plaça, que era un projecte de biblioteca pública fet de cap i de nou, tot i que jo no en sabia res, de biblioteques públiques; Barcelona no m'acabava d'agradar per viure-hi i vaig pensar que Puigcerdà no era poble poble però tampoc era ciutat, i em va semblar molt bé, i hi vaig escriure; aleshores no hi havia cor-reus electrònics ni res, feies una carteta, pas-

saves el teu currículum i ho envia- ves, i al cap d'uns dies em van trucar i em van dir que sí, que hi comptés, i vinga. Jo sempre he pensat que no s'hi va presenta ningú més, eh? No m'ho han dit mai, però sempre ho he pensat; Puigcerdà quedava molt lluny. Era un temps en què hi havia molta feina; tothom en tenia; ara fa molt lleig de dir, però quan vaig acabar la carrera podies triar, i amb contractes decents, amb sous decents i amb feines prestigia des; feies les feines que havies de fer segons la teva formació, segons els teus estudis, res a veure amb ara; era l'època de l'eclosió de les universitats, es va fer la de Lleida, la de Tarragona; hi havia fins i tot empreses que en necessitaven; els departaments de la Generalitat... Tenies feina, la que volies.

🗨️ **I era un moment en què es va fer valer la tradició pedagògica i de servei al país de l'Escola de Bibliotecàries de la Mancomunitat. I dic bibliotecàries perquè sembla que és una feina de dones.**

👤 I encara ho és, com les infermeres. Vam recuperar el prestigi de l'Escola de Bibliotecàries, que havia viscut uns anys molt grisos, com tot el país, amb el franquisme. La Diputació de Barcelona sempre ha apostat molt per les biblioteques i s'hi va agafar fort i també la Universitat de Barcelona i una cosa que va passar és que biblioteconomia només es podia estudiar a Barcelona, enlloc més. Aquella escola alimentava tot Catalunya en un moment dinàmic.

🗨️ **Què fa la biblioteca de Puigcerdà a Puigcerdà; no és només un contenidor de llibres.**

👤 Fa de tot. El que tenim com a objectiu, i com a missió, això de missió queda una mica religiós, és treballar perquè el ciutadà a través de la cultura sigui més feliç, més lliure i estigui més preparat per encarar la vida.

🗨️ **Això és molt lapidari, eh?**

👤 Què han de fer les biblioteques? Han de col·laborar que el

ELS 4 CANTONS

▶ **Tothom té el que es mereix?**

No, hi ha gent que té molt més.

▶ **Millor qualitat, pitjor defecte?**

Com a qualitat, el compromís, i com a defecte, que em costa encaixar les crítiques.

▶ **Quina part del seu cos li agrada menys?**

Les dents.

▶ **Quants diners són un bon sou?**

3.000 euros.

▶ **Quin llibre li hauria agradat escriure?**

«Cyrano de Bergerac», d'Edmond Rostand.

▶ **Una obra d'art?**

La Capella Sixtina.

▶ **En què es considera experta?**

En res. Potser quan sigui més gran seré experta en alguna cosa, però ara no.

▶ **Déu existeix?**

Per a mi, sí.

▶ **Què s'hauria d'inventar?**

Un traductor simultani que portéssim incorporat al cos i que ens permetés comunicar-nos amb tothom.

▶ **Quin personatge històric o de ficció convidaria a sopar?**

Stefan Zweig.

▶ **Un mite eròtic?**

Leonardo Sbaraglia.

▶ **Acabí la frase: la vida és...**

Descobriments.

▶ **La gent, de natural, és bona, dolenta o regular?**

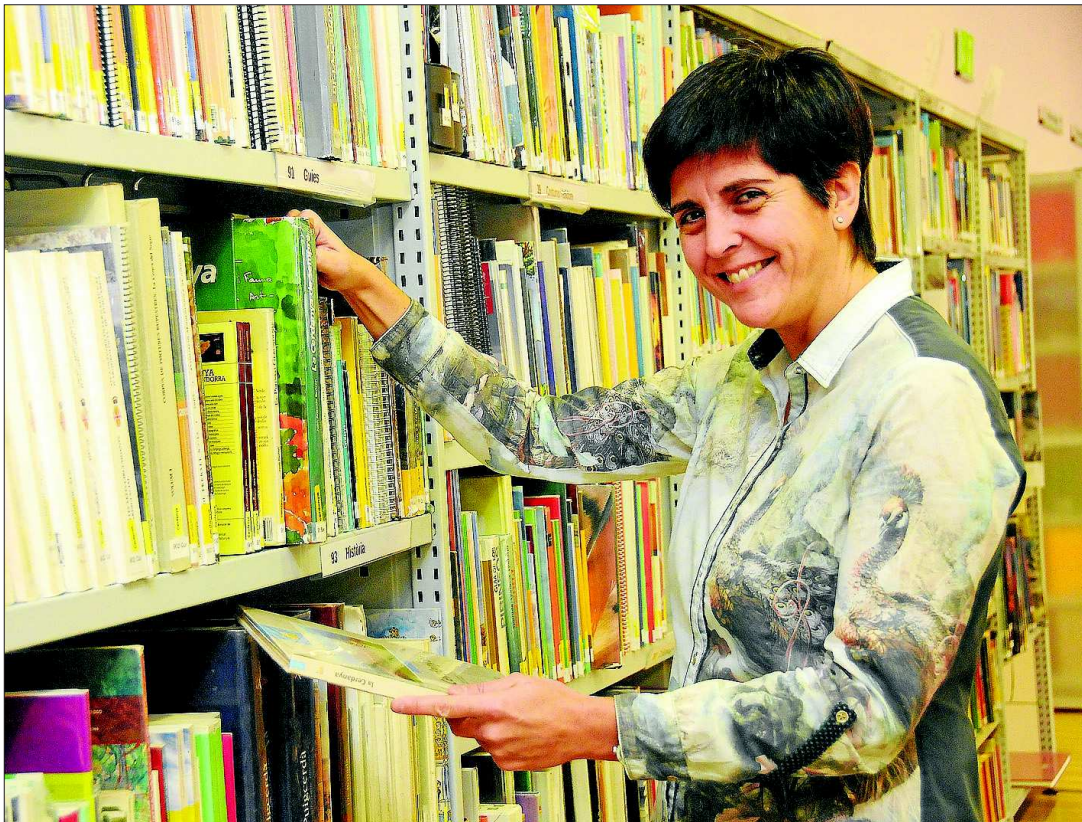
És bona però els dolents es noten molt.

▶ **Tres ingredients d'un paradís?**

El mar, els llibres i la gent que val la pena.

▶ **Un lema per a la seva vida?**
No has de tenir allò que vols, sinó voler allò que tens.

LA CONVERSA

Maria Àngels Terrones a l'interior de la biblioteca pública de Puigcerdà, que comanda des de la seva obertura. SALVADOR REDÓ

« Ara fa molt lleig de dir, però quan vaig acabar la carrera podies triar, i amb contractes decents»

ciudadà se senti més preparat, menys vulnerable; i penso que la cultura ajuda molt en això. Una de les coses que crec que hem de fer de cara a Puigcerdà, però també totes les biblioteques, és intentar que la gent practiqui el pensament crític perquè és necessari per a la vida per ser una persona independent i mínimament lliure, cosa que ara mateix penso que no més podem fer les biblioteques.

❶ **Perquè l'avantatge d'una biblioteca respecte d'una escola, posem per cas, és que aquí la gent ve perquè vol i després tria allò que vol perquè ho vol.**

❷ Clar. Jo dic que una biblioteca pública és el servei públic més transversal que hi ha i més lliure, perquè a l'escola hi vas perquè t'hi obliga l'edat, a l'hospital hi vas perquè t'hi obliga la salut, però a la biblioteca hi vas perquè vols. La transversalitat i la facilitat que dóna la biblioteca pública no la dóna cap altre servei. Nosaltres això ho hem d'aprofitar i hem de ser el pal de pallar perquè tothom s'hi trobi acollit i perquè pugui practicar aquest pensament crític, pugui practicar aquesta llibertat i

« Les biblioteques han de col·laborar que el ciudadà se senti més preparat, menys vulnerable»

, pugui practicar aquest lleure que dóna la cultura. Nosaltres treballam per això. Ho estic duent a un nivell molt elevat però és que si no ja no cal que obrim.

❸ **Vostè és de Súrria. Després de vint-i-sis anys a Puigcerdà és una surienca que treballa i viu a la Cerdanya o una ceretana que baixa a Súrria.**

❹ Doncs és una pregunta difícil de respondre. Jo sóc molt de Súrria, hi tinc molts vincles i no només familiars sinó d'amistats. Participo en les activitats de Súrria, però això no té per què xocar amb el fet que em senti de la Cerdanya; no és el mateix, eh?, perquè el lloc on neixes marca, és així i ho portes imprès, però això no es contraduï amb res perquè jo practiqui molt el ceretanisme en el sentit d'aportar el que calgui perquè la Cerdanya tiri endavant.

❺ **El Puigcerdà de quan vostè hi va arribar com a bibliotecària ja vivia, com la resta de la Cerdanya, el seu particular boom constructiu; com ho recorda?**

❻ Jo hi vaig arribar poc després que s'hagués obert el túnel de Cadí; si no hi hagués hagut el tú-

« Participo en les activitats de Súrria, però això no té per què xocar amb el fet que em senti de la Cerdanya»

nel, segurament jo no seria aquí perquè no hauria escrit mai la carta de què et parlava interessant-me per la feina. Aleshores era una comarca que jo la vaig trobar molt moderna; arribaves i veies que hi havia molta prosperitat en un moment en què la Catalunya Central no ho era, de pròpera.

❻ **Havien tancat moltes fàbriques i se n'estaven tancant.**

❼ Sí, és així. Vaig veure molt dinamisme empresarial, és a dir, jo venia d'un lloc, Súrria, on hi ha una empresa que és la mina i tot gira al seu voltant; aquí no hi havia cap empresa que fes que tot es mogués al seu voltant sinó que hi havia moltes petites empreses, molt comerç, i això em va sorprendre positivament. Una altra cosa que és molt especial és el tema de l'estacionalitat, vull dir que poguessis estar aquí un dilluns amb tot desert, que no poguessis ni anar a fer un cafè com qui diu, ni a comprar el pa, i el divendres al vespre i el dissabte no poguessis passar pels carrers; era i és una cosa que encara ara em sorprèn. Era una comarca que estava relativament comunicada perquè l'eix del Llobre-

« Súrria té moltes entitats. [...] El cos social surienca ha servit d'element integrador i socialitzador»

gat era el que era en aquell moment; baixar a Girona era costós, anar a Lleida era difícil; et senties lluny. Això s'ha anat resolent, sobretot per la irrupció de les noves tecnologies, de les TIC, pot semblar un tòpic, però és veritat; quan vaig arribar a Puigcerdà no hi havia ni internet ni mòbils, trucaves des d'una cabina o des del fix de la feina; la comarca estava aïllada i tot s'ho feien molt entre ells; no hi havia gaire relació amb altres comarques.

❸ **Això que diu de fer-s'ho entre ells, molt propi de les valls pirinenques aïllades transversalment entre elles per la geografia, ha canviat?**

❹ Penso que ha canviat una mica perquè, aquests anys, la demografia ha canviat, s'ha crescut en habitants, res a veure amb fa vint-i-cinc anys enrere, tant amb gent que ha vingut d'altres països com amb gent que ho ha fet de Barcelona o del voltant. Aquesta gent que ha vingut amb uns altres bagatges, amb unes altres dinàmiques, crec que han fet bé a la comarca. Hi ha hagut un certa hibridació positiva. Això també ha pas-

sat en comarques que estaven molt aïllades com pot ser l'Alt Urgell.

❶ **Tornem a Súrria. Com és la Maria Àngels Terrones surienca?**

❷ Participo en la vida surienca en la mesura de les meves possibilitats, és clar. Faig caramelles, faig Pastorets. És una manera de mantenir les relacions perquè és més fàcil veure't amb la gent assajant i participant en aquests actes que no pas si has de quedar, perquè sempre acabes quedant per quedar. A mi m'agrada; sóc molt de poble; són aquests hàbits que sumen i la gent amb qui em relaciono també les fa, aquestes coses. És una bona manera de sentir-te arrelada.

❸ **Dir Súrria és dir caramelles. Què hi passa al seu poble per Pasqua que sembla que tothom faci vida al carrer?**

❹ Les caramelles de Súrria tenen per lema que són les més grans de Catalunya; a les comarques centrals se'n fan en molts llocs, ara bé, que hi participi tanta gent, no. Per a mi, la característica principal que té Súrria és l'associacionisme, hi ha moltes entitats; les entitats fan que el poble rodi. El cos social surienca ha servit d'element integrador i socialitzador.

❺ **Perquè Súrria ha estat un poble receptor d'immigració.**

❻ Tant! Els meus avis van venir els anys trenta. Els avis materns eren de Tavernas, Almeria, i els pares del meu pare venien d'una pedania de Lorca, Múrcia, que es deia La Campana; i van venir a treballar a la mina; va venir molta gent de Múrcia i d'Almeria perquè hi havia l'efecte crida; i després de la guerra va venir una altra onada. Els meus pares van néixer a Súrria, són surienca i ja no ens n'hem mogut, a banda de mi. Súrria no és un poble potent, i l'associacionisme era una bona sortida perquè l'associacionisme no vol diners, vol compromís, i era una manera de passar els caps de setmana, els dissabtes a la tarda, i tot això fa que el teixit cultural de Súrria sigui fort i les caramelles siguin el que són.

❷ **I aquesta dèria per l'associacionisme l'ha dut a la vicepresidència de l'Associació Universitària de Cerdanya.**

❸ La UCER té com a objectiu, i de moment ho anem aconseguint, de fer la universitat d'estiu a Puigcerdà i altres activitats durant l'any; això té connexió amb la Universitat Ramon Llull. La crisi ha colpejat molt fort les universitats d'estiu, nosaltres encara resistim. Una de les poques que han sobreviscut és aquesta i la fem tot de gent voluntària, i és un mèrit per a Puigcerdà que la situa en el mapa universitari català. En la qualitat dels cursos ens hi esforçem molt. Els cursos que s'hi fan estan validats, es donen crèdits universitaris als estudiants i no són qualsevol cosa. Són breus però són seriosos, amb gent de pes científic reconegut. Prestigia Puigcerdà i la Cerdanya.